

Stockholms läns landsting

Månadsrapport per september 2017

Perioden januari-september i korthet

- Periodens resultat före omställningskostnader¹ uppgår till 3 539 miljoner kronor.
- Prognostiserat resultat för 2017 före omställningskostnader uppgår till 1 300 miljoner kronor, i jämförelse med årsbudgeten på 283 miljoner kronor.
- Periodens investeringar uppgår till 9 815 miljoner kronor.
- Investeringsprognosen för 2017 uppgår till 17 306 miljoner kronor i jämförelse med årets investeringsbudget som uppgår till 19 239 miljoner kronor.

1. Resultat

Resultatet före omställningskostnader uppgår per sista september till 3 539 miljoner kronor, vilket är 701 miljoner kronor högre än motsvarande period föregående år. Periodens positiva resultatutveckling beror framför allt på att de samlade skatteintäkterna ökar med 5,6 procent och en gynnsam utveckling av resenärsintäkter inom kollektivtrafiken.

Resultat	Utfall	Utfall	Förändring	Prognos	Budget	Avvikelse	Bokslut
Mkr	2017	2016		2017	2017	Prognos	2016
	jan-sep	jan-sep				- budget	
Verksamhetens intäkter	15 875	15 451	2,7 %	21 977	21 160	817	21 102
Bemanningskostnader	-22 295	-21 429	4,0 %	-29 918	-29 371	-548	-29 175
Köpt hälso- och sjukvård, tandvård	-14 874	-14 226	4,6 %	-20 074	-19 986	-87	-19 357
Köpt trafik	-9 990	-10 027	-0,4 %	-13 668	-13 800	132	-13 433
Övriga kostnader	-16 152	-15 840	2,0 %	-24 390	-25 054	664	-22 551
Verksamhetens kostnader	-63 311	-61 522	2,9 %	-88 050	-88 211	161	-84 515
Avskrivningar	-3 737	-3 366	11,0 %	-5 412	-5 531	119	-4 633
Verksamhetens nettokostnader	-51 173	-49 438	3,5 %	-71 486	-72 583	1 097	-68 045
Samlade skatteintäkter	56 067	53 076	5,6 %	74 805	74 979	-174	71 010
Finansnetto	-1 354	-800	69,3 %	-2 019	-2 113	94	-1 257
Resultat före omställningskostnader	3 539	2 838		1 300	283	1 017	1 708
Omställningskostnader	-763	-509		-1 107	-1 120	13	-899
Resultat efter omställningskostnader	2 776	2 328		193	-837	1 030	808

Det prognostiserade resultatet för 2017 före omställningskostnader beräknas uppgå till 1 300 miljoner kronor i jämförelse med årets budget som uppgår till 283 miljoner kronor. Resultatförbättringen i förhållande till budgeten förklaras bland annat av ökade resenärsintäkter med 238 miljoner kronor och en reavinst på 48 miljoner kronor som avser en såld fastighet.

¹ Omställningskostnader avser omstruktureringskostnader inom ramen för framtidens hälso- och sjukvård.

Stockholms läns landstings starka resultat behövs för den planerade utbyggnaden och upprustningen av infrastrukturen i både hälso- och sjukvården och i kollektivtrafiken. Överskottet används i huvudsak till att finansiera de investeringar som genomförs, vilket leder till ett lägre upplåningsbehov än planerat och ger därmed möjlighet till lägre kapitalkostnader framöver.

För att de ekonomiska ramarna ska hålla över tid är det viktigt att den pågående strukturförändringen inom hälso- och sjukvården genomförs. Fokus är att uppnå budgeterade resultatkrav och att anpassa verksamhetens vårdvolymmer i enlighet med gällande omställningsavtal och intentionerna i framtidens hälso- och sjukvård. Under året har dock kostnaderna ökat mer än produktionen, vilket innebär en sämre effektivitet.

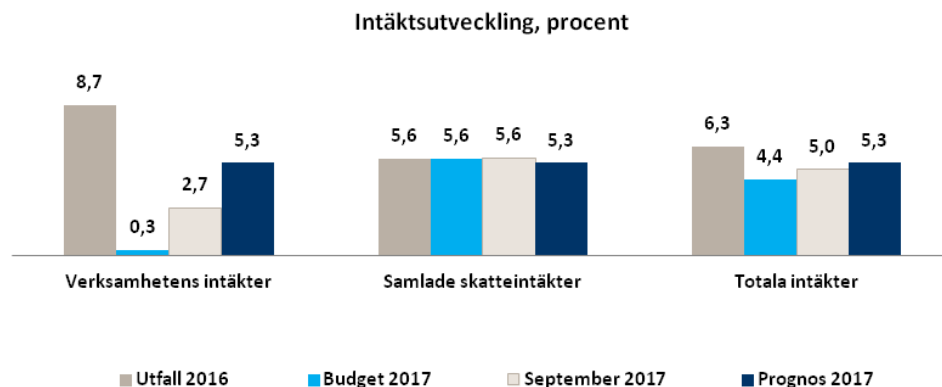
Arbetet med programmet Effektivare landsting fortgår, vilket syftar till att frigöra resurser till landstingets kärnverksamheter genom att säkerställa en effektiv ledning, styrning och uppföljning av landstingets verksamheter.

För jämförbarhet mellan åren har omställningskostnader exkluderats i alla jämförelsesiffror. Årets prognos före omställningskostnader uppgår till 1 107 miljoner kronor, varav 763 miljoner kronor är upparbetade per september. Det prognostiserade resultatet efter omställningskostnader uppgår till 193 miljoner kronor.

Tabellen nedan visar landstingets resultat per den sista september uppdelat på Stockholms läns landstings verksamhetsområden. Se vidare avsnitt 3 för hälso- och sjukvård samt avsnitt 4 för kollektivtrafik.

Resultat per verksamhetsområde Mkr	Landstings- bidrag jan-sep	Intäkter jan-sep	Kostnader jan-sep	Resultat jan-sep	Prognos 2017	Budget- avvikelse
Hälso- och sjukvård	43 251	8 265	-50 365	1 151	203	-63
Kollektivtrafik	7 464	9 205	-15 569	1 100	550	300
Kultur	413	80	-483	10	0	0
Regionplanering	127	1	-123	4	0	0
Övrig verksamhet	2 269	66 249	-67 016	1 502	547	778
Koncernjusteringar	-53 524	-12 004	65 300	-228	0	0
Resultat före omställningskostnader	0	71 796	-68 256	3 539	1 300	1 014
Omställningskostnader			-763	-763	-1 107	13
Resultat efter omställningskostnader	0	71 796	-69 019	2 776	193	1 028

1.1 Intäkter

Verksamhetens intäkter

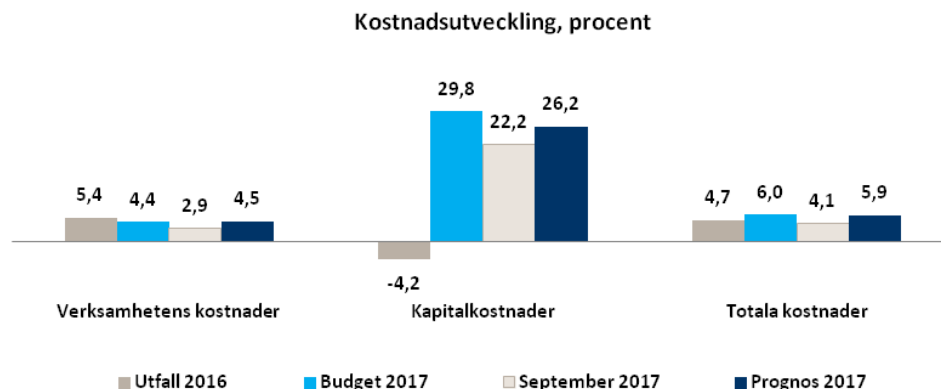
Verksamhetens intäkter uppgår till 15 875 (15 451)² miljoner kronor, vilket är en ökning med 2,7 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. De intäkter som ökar mest är resenärsintäkter inom kollektivtrafiken. I periodens utfall ingår en reavinst på 48 miljoner kronor som avser en fastighetsförsäljning. Prognosen för verksamhetens intäkter uppgår till 21 977 miljoner kronor, en ökning med 817 miljoner kronor i jämförelse med årets budget.

Samlade skatteintäkter

De samlade skatteintäkterna omfattar tre delar: skatteintäkter, ett generellt statsbidrag samt en kommunalekonomisk utjämning. Periodens samlade skatteintäkter uppgår till 56 067 (53 076) miljoner kronor, vilket är en ökning med 5,6 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år till följd av ett ökat skatteunderlag. För 2017 prognostiseras de samlade skatteintäkterna uppgå till 74 805 miljoner kronor, en minskning med 174 miljoner kronor i jämförelse med budget.

² Siffror inom parentes avser motsvarande period 2016.

1.2 Kostnader

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader för perioden uppgår till 63 311 (61 522) miljoner kronor, en ökning med 2,9 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Köpt hälso- och sjukvård och bemanningskostnader, som tillsammans svarar för 59 procent av verksamhetens kostnader, representerar den största delen av kostnadsökningen. Prognosen för verksamhetens kostnader uppgår till 88 050 miljoner kronor, vilket är 161 miljoner lägre än budget.

Periodens bemanningskostnader uppgår till 22 295 (21 429) miljoner kronor, en ökning med 4,0 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Personalvolymen mätt i antal helårsarbeten³ uppgår till 42 616, vilket motsvarar en ökning med 369 helårsarbeten eller 0,9 procent. Ökningen av antal helårsarbeten har främst skett inom hälso- och sjukvården. I bemanningskostnaderna ingår kostnader för inhyrd personal med 464 (371) miljoner kronor, vilket motsvarar 2,1 (1,7) procent av periodens totala bemanningskostnader. För 2017 prognostiseras antalet helårsarbeten bli 129 fler än budget.

Utvecklingstakten för bemanningskostnaderna är oroväckande eftersom kostnaderna ökar mer än vad som bedöms som långsiktigt hållbart inom Stockholms läns landsting. För att sänka kostnadsökningstakten måste verksamheterna fortsätta att fokusera på de utmaningar som finns inom områden som personalvolym, sjuktal och förändrat arbetssätt. Verksamheterna, främst akutsjukhusen, måste vidta nödvändiga åtgärder för att hålla sig inom givna budgetramar.

³ Helårsarbeten avser avtalad tid (närvaro och frånvaro) i förhållande till det individuella heltidsmättet för aktuellt antal dagar under perioden.

Kapitalkostnader

Stockholms läns landsting genomför viktiga investeringar inom hälso- och sjukvård och kollektivtrafik. Investeringarna påverkar landstingets ekonomi genom ökade kapitalkostnader samt ökade driftkostnader.

Avskrivningskostnaderna för perioden uppgår till 3 737 (3 366) miljoner kronor och har ökat med 11,0 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Avskrivningarna ökar till följd av genomförda investeringar enligt investeringsplanen. De prognostiserade avskrivningarna för 2017 uppgår till 5 412 miljoner kronor vilket är 119 miljoner kronor högre än årets budget.

Periodens finansnetto⁴ uppgår till -1 354 (-800) miljoner kronor. Avvikelsen i jämförelse med motsvarande period föregående år består framför allt av en ökad räntedel i årets pensionskostnad, samt kostnader för OPS⁵-avtalet för Nya Karolinska Solna som har tagits i drift under året. Det prognostiserade finansnettot för 2017 uppgår till -2 019 miljoner kronor, vilket är 94 miljoner kronor bättre än budget och beror på fortsatt låga marknadsräntor.

2. Investeringar

Stockholmsregionen växer kraftigt, vilket i grunden är positivt då det genererar ökade skatteintäkter. Befolkningstillväxten medför dock ett ökat investeringsbehov inom såväl hälso- och sjukvård som kollektivtrafik. Årets investeringsbudget uppgår till 19 239 miljoner kronor.

Investeringar Mkr	Utfall	Utfall	Prognos	Budget	Bokslut	Upparbetningsgrad %	
	2017 jan-sep	2016 jan-sep	2017	2017	2016	2017 jan-sep	2016 jan-sep
Vård inkl fastigheter (LFS)	2 605	2 409	3 892	4 691	3 884	55,5	56,2
Nya Karolinska Solna	2 163	2 957	3 181	3 089	3 855	70,0	67,3
Kollektivtrafik	4 497	4 085	7 762	8 423	6 147	53,4	66,0
Citybanan	6	341	709	709	378	0,8	84,5
Utbyggd tunnelbana	423	453	651	1 291	658	32,8	59,4
Övrigt	121	89	1 111	1 035	144	11,7	19,6
Totala investeringar SLL-koncernen	9 815	10 335	17 306	19 239	15 065	51,0	62,7

Periodens investeringar uppgår till 9 815 miljoner kronor, vilket motsvarar en upparbetningsgrad på 51,0 procent i förhållande till årets budget. Årets investeringsprognos uppgår till 17 306 miljoner kronor, vilket är 1 933 miljoner kronor lägre än årets budget. Prognosavvikelserna återfinns inom

⁴ Finansnettot består av finansiella intäkter och finansiella kostnader.

⁵ Offentlig Privat Samverkan, OPS, är en upphandlingsform för stora infrastrukturprojekt. Grunden är ett långsiktigt avtal mellan den offentliga sektorn som beställare och en privat part som utförare där den privata partnern tar ett helhetsansvar för såväl projektering, byggprocess som drift och underhåll.

flertalet verksamhetsområden och förklaras under avsnitt 3 Hälsa- och sjukvård samt avsnitt 4 Kollektivtrafik.

3. Hälsa- och sjukvård

Resultat hälso- och sjukvård*	Utfall	Utfall	Förändring	Prognos	Budget	Avvikelse	Bokslut
	2017	2016		2017	2017	Prognos	2016
Mkr	jan-sep	jan-sep				- budget	
Verksamhetens intäkter							
Patientavgifter	1 039	1 032	0,7 %	1 406	1 427	-22	1 401
Landstingsbidrag	43 251	40 860	5,9 %	57 642	57 642	0	54 559
Övriga intäkter	6 581	6 331	4,0 %	9 328	9 086	243	9 021
Summa verksamhetens intäkter	50 871	48 222	5,5 %	68 376	68 155	221	64 981
Verksamhetens kostnader							0
Bemanningskostnader	-20 020	-19 121	4,7 %	-26 862	-26 271	-591	-26 095
Köpt hälso- och sjukvård, tandvård	-15 074	-14 418	4,6 %	-20 426	-20 119	-308	-19 616
Övriga kostnader	-13 284	-12 759	4,1 %	-18 768	-19 221	452	-17 359
Summa verksamhetens kostnader	-48 379	-46 298	4,5 %	-66 057	-65 611	-446	-63 070
Avskrivningar	-731	-578	26,6 %	-1 180	-1 301	121	-805
Finansnetto	-609	-356		-936	-980	44	-510*
Resultat	1 151	991		203	263	-61	595**

*Hälso- och sjukvård innefattar hälso- och sjukvårdsnämnden, Kommunalförbundet Sjukvård och omsorg i Norrtälje, Stockholms läns sjukvårdsområde, Karolinska Universitetssjukhuset, Södersjukhuset AB, Danderyds Sjukhus AB, Södertälje Sjukhus AB, TioHundra AB, S:t Eriks Ögonsjukhus AB, Folk tandvården Stockholms Län AB, Ambulanssjukvården i Storstockholm AB, Stockholm Care AB, MediCarrier AB,

**Exklusive ränteeffekt på pensionskostnader för bolag inom LISAB-koncernen.

***Avser resultat före bokslutsdispositioner och skatt, justerat för ränteeffekt på pensionskostnader.

Resultatet för den samlade hälso- och sjukvården per september uppgår till 1 151 (991) miljoner kronor. För helåret prognostiseras ett resultat på 203 miljoner kronor, vilket är 61 miljoner kronor lägre än budget. Avvikelsen kan främst hänföras till några av akutsjukhusen. Inom den samlade hälso- och sjukvården uppgår periodens verksamhetsintäkter till 50 871 (48 222) miljoner kronor, vilket är en ökning med 5,5 procent i jämförelse med föregående år. Ökningen beror framför allt på ett ökat landstingsbidrag. Årsprognosen för verksamhetens intäkter efter september månads bokslut ökar med 221 miljoner kronor i jämförelse med budget. Ökningen beror på ökad försäljning av material och tjänster samt en ökning av övriga intäkter.

Hälso- och sjukvårdens verksamhetskostnader uppgår till 48 379 (46 298) miljoner kronor, en ökning med 4,5 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Årsprognosen för verksamhetens kostnader ökar med 446 miljoner kronor i jämförelse med budget. Den största avvikelsen kan hänföras till bemanningskostnader.

Bemanningskostnaderna uppgår till 20 020 (19 121) miljoner kronor för perioden, en ökning med 4,7 procent. Ökningen består delvis av en volymökning av antalet helårsarbeten med 0,7 procent i jämförelse med

samma period föregående år, avtalsenlig löneökning, ökade kostnader för inhyrd personal samt ökade pensionskostnader. Årsprognosen för bemanningskostnaderna ökar med 591 miljoner kronor i jämförelse med årets budget. I bemanningskostnaderna ingår kostnader för inhyrd personal med 378 (300) miljoner kronor, där kostnaden för inhyrda sjuksköterskor ökar mest. Kostnaden för inhyrd personal står för 1,9 (1,6) procent av de totala bemanningskostnaderna.

Kostnaderna för köpt hälso- och sjukvård uppgår till 15 074 (14 418) miljoner kronor och ökar med 4,6 procent i jämförelse med föregående år. Större ökning av köpt vård finns inom mottagningsverksamheten, inklusive hemsjukvård, habilitering, köpta ambulanstjänster och övrig köpt hälso- och sjukvård. Övriga kostnader ökar med 4,1 procent, där framför allt läkemedel, tekniska hjälpmedel för funktionshindrade, lokalkostnader samt IT-tjänster ökar.

Avskrivningskostnaderna för hälso- och sjukvården uppgår till 731 (578) miljoner kronor och ökar med 26,6 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Avskrivningarna ökar framför allt på Karolinska Universitetssjukhuset med anledning av att ny medicinteknisk utrustning har tagits i bruk och samt att delar av Nya Karolinska Solna färdigställts och delvis tagits i bruk. De prognostiserade avskrivningarna för 2017 uppgår till 1 180 miljoner kronor vilket är 121 miljoner kronor lägre än årets budget. Finansnettot uppgår för perioden till -609 (-356) miljoner kronor, där ökningen härrör sig till Nya Karolinska Solna.

Den totala vårdkonsumtionen gällande antal läkarbesök minskar, -2,2 procent, i jämförelse med föregående år. Övriga besök⁶ ökar med 3,3 procent. Antal vårdtillfällen minskar med -1,6 procent.

Investeringar inom hälso- och sjukvård

För perioden uppgick hälso- och sjukvårdens totala ackumulerade investeringar till 4 768 miljoner kronor, vilket motsvarar en upparbetningsgrad i förhållande till årets budget på 61,3 procent. Några av de större investeringarna som pågår under året är Nya Karolinska Solna, behandlingsbyggnad Danderyds sjukhus, ny- och ombyggnation operation Karolinska Universitetssjukhuset Huddinge, vårdavdelningar och behandling S:t Görans sjukhus, ny- och ombyggnation Södertälje sjukhus och behandlingsbyggnad Södersjukhuset.

Prognosen för investeringar inom hälso- och sjukvård 2017 uppgår till

⁶ Övriga besök avser besök som genomförs hos till exempel distrikts- och undersköterskor på husläkarmottagningar, hos fysioterapeuter, logoped, arbetsterapeuter och kiropraktorer.

7 073 miljoner kronor, vilket är 707 miljoner kronor lägre än årets budget. Prognosdifferensen kan hänföras till förseningar i om-/tillbyggnader av akutsjukhusen och beror på förskjutningar mellan åren.

4. Kollektivtrafik

Resultat kollektivtrafik*	Utfall	Utfall	Förändring	Prognos	Budget		Bokslut
	2017	2016		2017	2017	Prognos	2016
Mkr	jan-sep	jan-sep			- budget		
Verksamhetens intäkter							
Resenärsintäkter	5 997	5 534	8,4 %	8 115	7 877	238	7 542
Landstingsbidrag	7 464	7 226	3,3 %	9 952	9 952	0	9 634
Övriga intäkter	3 146	2 997	5,0 %	4 259	3 946	313	3 983
Summa verksamhetens intäkter	16 607	15 757	5,4 %	22 326	21 775	551	21 159
Verksamhetens kostnader							
Bemanningskostnader	-524	-459	14,3 %	-710	-741	31	-645
Köpt trafik	-9 991	-10 025	-0,3 %	-13 662	-13 794	132	-13 431
Övriga kostnader	-2 418	-2 454	-1,5 %	-3 778	-3 375	-403	-3 612
Summa verksamhetens kostnader	-12 933	-12 938	0,0 %	-18 149	-17 909	-240	-17 688
Avskrivningar	-2 218	-2 049	8,3 %	-3 135	-3 073	-62	-2 830
Finansnetto	-356	-361	-1,5 %	-492	-543	51	-480**
Resultat	1 100	409		550	250	300	161***

* Kollektivtrafik innefattar trafikförvaltningen, AB Storstockholms Lokaltrafik, Waxholms Ångfartygs AB, färdtjänstverksamheten och förvaltning för utbyggd tunnelbana.

**Exklusive ränteeffekt på pensionskostnader för bolag inom LISAB-koncernen.

***Avser resultat före bokslutsdispositioner och skatt, justerat för ränteeffekt på pensionskostnader.

Kollektivtrafikens⁷ resultat per september uppgår till 1 100 (409) miljoner kronor, vilket är 691 miljoner kronor högre än motsvarande period föregående år. För helåret prognosticeras ett resultat på 550 miljoner kronor, vilket är 300 miljoner kronor högre än årets budget.

Periodens resenärsintäkter uppgår till 5 997 (5 534) miljoner kronor, vilket är 8,4 procent högre än motsvarande period föregående år. Ökningen förklaras av en ökad försäljning av långa periodbiljetter i början av året, det vill säga innan prisförändringen trädde i kraft⁸, samt ett ökat resande med enkelbiljetter. Prognosen för resenärsintäkterna överstiger budget med 238 miljoner kronor. Ökningen kommer sig av en högre resandebas än budgeterat vid ingången av 2017, positiva effekter av förändringar i biljettsortimentet samt den positiva intäktsutvecklingen i början av året.

Periodens övriga intäkter uppgår till 3 146 (2 997) miljoner kronor, vilket är 5,0 procent högre än motsvarande period föregående år. Avvikelsen förklaras av högre intäkter avseende näringsbidrag samt ökad ersättning för

⁷ Verksamhetsområdet kollektivtrafik omfattar kollektivtrafik på land och på vatten, särskild kollektivtrafik, samt utbyggnaden av Stockholms tunnelbana.

⁸ En prisförändring inom SL-trafiken trädde i kraft den 9 januari 2017.

sjukresor. Dessutom tillkommer flertalet resultatneutrala poster såsom externa projekt, uthyrning av pendeltåg och bussar samt vidarefakturerings av bland annat drivström och bränsle. Prognosen för övriga intäkter överstiger budget med 313 miljoner kronor, vilket förklaras av högre intäkter avseende näringsbidrag, uthyrning av pendeltåg och bussar samt vidarefakturerings av resultatneutrala poster enligt ovan.

Kostnaderna för köpt trafik uppgår under perioden till 9 991 (10 025) miljoner kronor, en minskning med 0,3 procent i jämförelse med motsvarande period föregående år. Avvikelsen avser huvudsakligen trafikslaget buss och förklaras av att de faktiska kostnaderna för VBP-avtal⁹ blev lägre under årets början än vad som periodiserats i årsbokslut 2016. Prognosen för köpt trafik understiger budget med 132 miljoner kronor. Avvikelsen avser huvudsakligen trafikslaget buss och förklaras av färre resenärer än budgeterat inom områden med VBP-avtal samt förändrade priser i avtalen. Ytterligare en förklaring till avvikelsen är att kostnaderna för VBP-avtal under årets början blev lägre än vad som periodiserats i årsbokslut 2016.

Periodens övriga kostnader uppgår till 2 418 (2 454) miljoner kronor, vilket är 1,5 procent lägre än motsvarande period föregående år. Minskningen förklaras delvis av förskjutning av underhållsarbeten inom IT samt infrastrukturellerade områden. Arbetena beräknas till viss del utföras senare under året. Prognosen för övriga kostnader överstiger budget med 403 miljoner kronor. Avvikelsen beror i huvudsak på ökade kostnader för externa projekt. Kostnaderna för externa projekt möts av motsvarande erhållna intäkter varför detta inte påverkar resultatet. Utöver detta har vissa upparbetade utgifter inom investeringsprojekt samt restvärden inom anläggningsregistret kostnadsförts.

Investeringar inom kollektivtrafik

Under perioden uppgår kollektivtrafikens totala investeringar till 4 926 miljoner kronor, vilket motsvarar en upparbetningsgrad på 47 procent i förhållande till årets budget. Några av de större investeringar som pågår under perioden är programmen/projekten Röda linjen, Pendeltåg, Roslagsbanans utbyggnad, Tvärbana Norr Solnagrenen, Tvärbana Norr Kistagrenen, Citybanan¹⁰ samt utbyggnad av tunnelbanan¹¹.

⁹ VBP-avtal är ett avtal där entreprenören erhåller ersättning per verifierad betalande påstigande.

¹⁰ Trafikverket ansvarar för byggandet av Citybanan, men de två stationerna finansieras och ägs av Stockholms läns landsting.

¹¹ Blå linje (Kungsträdgården – Nacka centrum – söderort), Gul linje (Odenplan – Arenastaden) och Blå linje (Akalla – Barkarby) samt att bygga ut depå och fordonskapacitet.

Årets prognos för investeringar inom kollektivtrafiken uppgår till 9 122 miljoner kronor vilket är 1 302 miljoner kronor lägre än budget. Prognosavvikelserna återfinns främst inom programmen/projekten Röda linjen, Roslagsbanans utbyggnad, Tvärbana Norr, bussdepåer, bussterminal Slussen, tunnelbana till Arenastaden och tunnelbana till Barkarby.